

Tuomas Jalkanen, Asko Virta

Opiskelijoiden perehdytysopas Helsingin pelastuslaitokselle

Opinnäytetyö

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Ensihoidon tutkinto-ohjelma

Tuomas Jalkanen 1907512, SXX19S1

Asko Virta 1907515, SXX19S1

6.4.2022

Tekijä	Tuomas Jalkanen, Asko Virta
Otsikko	Opiskelijoiden perehdytysopas Helsingin pelastuslaitokselle
Sivumäärä	30 sivua + 2 liitettä
Aika	6.4.2022
Tutkinto	Ensihoitaja (AMK)
Tutkinto-ohjelma	Ensihoidon tutkinto-ohjelma
Ohjaaja	Lehtori Marika Lähdetniemi

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa opiskelijoiden perehdytysopas Helsingin pelastuslaitokselle. Perehdytysopas toteutettiin sähköisessä muodossa ja opiskelijat saavat sen ennen harjoittelun ja perehdytyksen alkua. Perehdytysoppaan tavoitteena oli yhtenäistää Helsingin pelastuslaitokselle tulevien opiskelijoiden perehdyttämistä ja tarjota kaikille opiskelijoille tasapuolinen perehdytys. Opinnäytetyön tilaajana toimi Helsingin pelastuslaitos.

Opinnäytetyö toteutettiin integratiivisen kirjallisuuskatsauksen menetelmiä käyttäen. Tiedonhakuun ja aineiston keruuseen käytettiin sähköisiä tietokantoja, kuten Finna, Cinahl ja PubMed. Aineisto koostui tutkimusartikkeleista, sekä perehdyttämiseen liittyvästä suomenkielisestä kirjallisuudesta.

Tutkimuskysymyksinä olivat: 1) Mitä on hyvä perehdyttäminen? 2) Minkälainen on hyvä perehdytysmateriaali?

Kirjallisuuskatsauksen tulosten perusteella perehdyttämisessä on tärkeää ottaa huomioon ja hyödyntää perehdytettävän aiempaa osaamista, sekä määrittää yksilölliset perehdytystavoitteet. Perehdyttämisen tulee olla kaksisuuntainen prosessi, jossa organisaatio on vastaanottavainen opiskelijan antamille kehitysehdotuksille ja palautteelle. Jotta kuormitus ei olisi liiallista ja oppiminen pysyisi optimaalisena tulisi perehdytyksen myös olla oikea-aikaista ja suunnitelmallista. Perehdytysmateriaalin osalta tuloksista ilmeni, että hyvän materiaalin kannalta olennaista on materiaalin strukturoitu malli, joka ottaa perehdytettävän tarpeet huomioon ja on mahdollisimman helppokäyttöinen ja selkeä ulkoasultaan. Mahdollisuus tutustua materiaaliin ennen perehdytystä lisää myös perehdytettävän tyytyväisyyttä ja selkeyttää molemminpuolisia odotuksia organisaation ja perehdytettävän välillä.

Opinnäytetyön tuloksia voidaan jatkossa hyödyntää eri aloilla perehdyttämisen ja perehdytysmateriaalin kehittämisessä. Opinnäytetyöprosessin aikana huomasimme, että suoraan opiskelijoiden perehdyttämiseen liittyvää tutkimusmateriaalia löytyi niukasti. Jatkotutkimuksen kannalta juuri opiskelijoiden perehdyttämistä olisi hyvä tutkia tarkemmin, jotta tietoa saataisiin enemmän kokonaisvaltaisen perehdyttämisen prosessin luomiseksi.

Avainsanat	perehdyttäminen, perehdytysopas, ensihoito
------------	--

Author	Tuomas Jalkanen, Asko Virta
Title	Student orientation guide for the Helsinki rescue department
Number of Pages	30 pages + 2 appendices
Date	6 April 2022
Degree	Ensihoitaja (AMK), Bachelor of Health Care
Degree Programme	Bachelor of Health Care
Instructor	Senior Lecturer Marika Lähdetniemi
<p>The purpose of this thesis was to produce a student orientation guide for the Helsinki rescue department. The guide was executed in an electronic form. Students receive it before the start of their internship and orientation. The aim of the orientation guide was to standardize the orientation of students coming to the Helsinki Rescue Department and therefore ensure equal orientation for all students. The thesis was commissioned by the Helsinki Rescue Department.</p> <p>The thesis was carried out using the methods of an integrative literature review. Electronic databases such as Finna, Cinahl and PubMed were used to search for information and to collect data. The material consisted of research articles and literature in Finnish concerning orientation.</p> <p>The research questions were: 1) What is good orientation? 2) What is a good orientation material like?</p> <p>Based on the literature review, it is important to acknowledge and utilize the person's previous knowledge in the orientation, as well as to determine individual orientation goals. Orientation should be a two-way process in which the organization is receptive to the development suggestions and feedback provided by the student. In addition, the orientation should be timely and planned to ensure optimal learning and to avoid overburdening the students. Regarding the orientation material, the literature stated that good orientation material has a structured design and takes the needs of the person to be orientated into account. Additionally, the material should be as easy to use and as articulate as possible. Furthermore, the opportunity to get acquainted with the material before the orientation increases the subject's satisfaction and clarifies the mutual expectations between the organization and the subject.</p> <p>In the future, the results of this thesis can be utilized in the development of orientation and orientation material in various fields. During the thesis process, we noticed that literature on student orientation is rather scarce. For future research, it would be a good idea to study students' orientation more thoroughly in order to obtain more information for creating a comprehensive orientation process.</p>	
Keywords	orientation, orientation guide, emergency care

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet	2
3	Perehdytysoppaan teoreettisen lähtökohdat	2
3.1	Käsitteet	2
3.2	Perehdyttämisen teoriaa	5
3.2.1	Perehdyttäminen ja lainsäädäntö	6
3.2.2	Opiskelijan työturvallisuus	6
3.2.3	Hyvä perehdyttäminen	6
3.2.4	Hyvä perehdytysmateriaali	11
3.2.5	Perehdyttämisen seuranta ja perehdytettävän sitouttaminen	12
4	Opinnäytetyön toteutus	14
4.1	Toiminnallinen opinnäytetyö	14
4.2	Integroiva kirjallisuuskatsaus	15
4.3	Tutkimusongelman määrittely	15
4.4	Aineiston keruu	16
4.5	Aineiston laadun arviointi	17
4.6	Aineiston analysointi	17
4.7	Yhteistyökumppanin esittely	19
4.8	Lähtötilanteen kartoitus ja työskentelyn kuvaus	19
5	Opinnäytetyön tuotos	20
6	Pohdinta	22
6.1	Eettisyys ja luotettavuus	22
6.2	Päätelmiä	23
6.3	Tuotoksen tarkastelu	24
6.4	Opinnäytetyön hyödyntäminen	25
6.5	Tuotoksen hyödyntäminen	25
6.6	Ammatillinen kasvu	26
6.7	Kehittämisehdotukset	26
	Lähteet	28
	Liitteet	
	Liite 1. Tiedonhakutaulukko	
	Liite 2. Aineiston laadun arviointi	

1 Johdanto

Perehdyttämistä voi pitää yläkäsitteenä, joka sisältää alku- ja yleisperehdyttämisen sekä työnopastuksen. Perehdyttäminen pitää sisällään tapahtumia ja toimenpiteitä, joilla yksilöä tuetaan uuden työn alussa. On tärkeää, että opiskelija omaksuu organisaation toimintatavat ja kulttuurin. Tavoitteena on säilyttää organisaation yhtenäiset käytännöt ja toiminnan selkeys. (Kjelin & Kuusisto 2003: 18–19.) Perehdytyksen toteuttaminen on määritelty työturvallisuuslaissa. Perehdytysprosessien sisältö luonnollisesti vaihtelee paljon ja, jotta perehdytys olisi tehokasta on jokaisen organisaation syytä määrittää yksilölliset perehdytystavoitteet. Näiden tavoitteiden kautta perehdytysprosessiin saadaan suunnattua tarvittavat resurssit. (Eklund 2018: 25–29.)

Toiminnallisen opinnäytetyömme tuotoksena teimme perehdytysoppaan Helsingin pelastuslaitokselle tuleville opiskelijoille. Aikaisemmin Helsingin pelastuslaitoksella ei ole ollut suoraan opiskelijoille suunnattua perehdytysopasta, vaan perehdytyksen tukena on käytetty opiskelijan ohjaajalle suunnattua listaa perehdytettävistä ja läpikäytävistä asioista. Lisäksi opiskelijalla on ollut mahdollisuus tutustua omatoimisesti EPOS-hoito-ohjeisiin, sekä pelastuslaitoksen muihin koulutuspaketteihin harjoittelun aikana.

Perehdytysopas toteutettiin sähköisessä muodossa verkko-oppimisalustalla. Tarkoitus on, että opiskelijat saavat oppaan hyvissä ajoin, jotta he ehtivät tutustua siihen jo ennen harjoittelun alkua. Näin heillä on mahdollisuus sopia käytännön asioista harjoittelu paikan kanssa hyvissä ajoin, sekä hakea vastauksia mahdollisiin kysymyksiin. Lisäksi opiskelijat ehtivät muodostaa kuvan harjoittelun kulusta ja toimintaympäristöstä ja -tavoista jo ennen harjoitteluun saapumista. Verkko-oppimisalustalla voidaan myös toteuttaa seuranta, jolla voidaan varmistaa, että opiskelija on tutustunut oppaaseen.

Työturvallisuuslain tarkoituksena on parantaa työympäristöä ja työolosuhteita työntekijöiden työkyvyn turvaamiseksi ja ylläpitämiseksi sekä ennalta ehkäistä ja torjua tapaturmia, ammattitautteja ja muita työstä ja työympäristöstä johtuvia työntekijöiden fyysisen ja henkisen terveyden haittoja. Lakia sovelletaan oppilaan ja opiskelijan työhön koulutuksen yhteydessä. (Työturvallisuuslaki 738/2002 § 1, § 4).

2 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on laatia perehdytysopas ensihoidon opiskelijoille, jotka suorittavat perus- tai hoitotason harjoittelun Helsingin pelastuslaitoksella. Opiskelijat ovat toiseen asteen tutkinnon suorittavia tai ammattikorkeakouluopiskelijoita.

Opinnäytetyön, sekä tuotoksena syntyvän perehdytysoppaan tavoitteena on yhtenäistää opiskelijoiden perehdyttämistä harjoitteluun Helsingin pelastuslaitoksella ja tarjota jokaiselle opiskelijalle tasapuolinen perehdytys. Tavoitteena on tukea ja ohjata opiskelijoiden perehdytyksen kulkua, sekä selvittää opiskelijalle perustiedot pelastuslaitoksen toimintatavoista, harjoittelujaksoon liittyvistä käytännöistä ja turvallisuusohjeista. Oppaan tavoitteena on saattaa opiskelijoille se tieto mikä heidän on hyvä omaksua ennen harjoittelun alkua, jotta harjoittelun alussa tuleva uuden tiedon määrä ei kuormittaisi heitä liikaa aiheuttaen mahdollista suorituskyvyn laskua. Työntekijöiden näkökulmasta tavoitteena on helpottaa perehdyttäjien työtä opiskelijoiden saadessa selkeät ohjeet verkkomateriaalin muodossa, josta he voivat itse kerrata asioita harjoittelun aikana.

Opinnäytetyöprosessia ohjaavat tutkimuskysymykset olivat:

1. Mitä on hyvä perehdyttäminen?
2. Minkälainen on hyvä perehdytysmateriaali?

3 Perehdytysoppaan teoreettisen lähtökohdat

3.1 Käsitteet

Perehdytys	Pitää sisällään alku- ja yleisperehdyttämisen sekä työhönohjeistuksen. Laaja käsite, joka pitää sisällään kaikki toimenpiteet, joilla tuetaan yksilöä uuden työn alussa (Kjelin & Kuusisto 2003: 14). Perehdytys on toimintatapoja, joiden avulla varmistetaan, että työntekijä oppii hallitsemaan työnsä ja sopeutumaan työyhteisöön (Eklund 2018: 25).
------------	--

Työturvallisuus	Työturvallisuus on sitä, että työpaikalla fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset työolot ovat kunnossa (Työturvallisuus ja työsuojelu 2019: 3).
Ensihoitopalvelu	Ensihoitopalvelun perustehtävänä on turvata äkillisesti sairastuneen tai onnettomuuden uhrin tasokas hoito tapahtumapaikalla ja kuljetuksen aikana välittää tarvittaessa ennakkotietoa vastaanottavaan sairaalaan (Kuisma ym. 2018: 14).
Perustason ensihoito	Perustason ensihoidossa kyetään tekemään potilaan peruselintoimintojen tilanarvio, aloittamaan välittömien henkeä uhkaavien tilojen hoitotoimet ja ennalta laadittujen ohjeiden mukaan antamaan luonnollista tietä annosteltavia lääkkeitä, kuten nitraattia ja asetyylisalisyylihappoa (Helsingin pelastuslaitoksen ensihoito 2021).
Hoitotason ensihoito	Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen mukaisesti hoitotason ensihoidolla tarkoitetaan hoitotason yksikköä, jossa ainakin toisen ensihoitajan on oltava ensihoitaja AMK. Hoitotason sisältyy perustason lisäksi mm. vaativimmat hoitotoimenpiteet ja suonensisäisen lääkityksen annostelu ensihoitajien toimesta (Helsingin pelastuslaitoksen ensihoito 2021).
Potilasturvallisuus	Potilasturvallisuudella tarkoitetaan potilaan saamaa asianmukaista ja oikeaa hoitoa, josta aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa, sekä terveydenhuollossa toimivien ammattihenkilöiden, toimintayksiköiden ja organisaatioiden periaatteita ja toimintakäytäntöjä, joilla varmistetaan potilaiden terveyden- ja sairaanhoidon palvelujen turvallisuus (Potilasturvallisuusopas 2011: 7).
Salassapito- ja vaihtolovelvollisuus	Terveydenhuollon ammattihenkilön lakiin säädetty velvollisuus olla antamatta potilaaseen liittyviä tietoja sivullisille ilman potilaan kirjallista suostumusta (Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 1992/785 § 13).

Ensihoitopalvelu on sairaanhoitopiirin vastuulla olevaa päivystysluonteista toimintaa, jonka perustehtävänä on turvata äkillisesti sairastuneen tai onnettomuuden uhrin paras mahdollinen hoito tapahtumapaikalla ja kuljetuksen aikana sekä välittää tarvittaessa ennakkotietoa kuljetettavaan terveydenhuollon yksikköön. Ensihoidon tehtävät vaihtelevat hyvin paljon. Tyypillisiä potilaita ovat esimerkiksi rintakipuiset, päihtyneet, kaatuneet, mielenterveyden ongelmista kärsivät, yksinäiset ja onnettomuuden uhrin. (Kuisma & Holmström & Nurmi & Porthan & Taskinen 2018: 14.) Helsingissä sairaanhoitopiiri (HUS) on vastuussa ensihoidon järjestämisestä alueellaan. Helsingin kaupungin pelastuslaitos toimii ensihoitopalvelun tuottajana HUS-alueella. Vuonna 2021 kiireellisten ensihoitotehtävien määrä oli noin 64 000. Suurimman tehtäväryhmän (n. 35 %) muodostivat peruselintoimintojen häiriöt (rintakipu, hengitysvaikeus, aivohalvaus, tajuttomuus, elottomuus). (Helsingin pelastuslaitoksen ensihoito 2021.)

Perustason ensihoidolla tarkoitetaan perustason ensihoidon yksikköä, jossa ainakin toisen ensihoitajan on oltava terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitettu terveydenhuollon ammattihenkilö, jolla on ensihoitoon suuntautuva koulutus ja toisen ensihoitajan on oltava vähintään terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettu terveydenhuollon ammattihenkilö tai pelastajatutkinnon taikka sitä vastaavan aikaisemman tutkinnon suorittanut henkilö. (Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ensihoitopalvelusta 585/2017 § 8.) Perustason ensihoidossa tehdään potilaan vitaalinelintoimintojen tilanarvio ja aloitetaan välittömästi potilaan henkeä uhkaavien tilojen hoitotoimet. Perustason ensihoitajan on tarvittaessa osattava tilata kohteeseen lisäapua kuten esimerkiksi lääkäriyksikön, jos potilaan hoito sen vaatii. Perustason ensihoidossa annetaan luonnollista tietä annosteltavia lääkkeitä, kuten nitraattia ja asetyylisalisyylihappoa. (Helsingin pelastuslaitoksen ensihoito 2021.)

Hoitotason ensihoidolla tarkoitetaan hoitotason yksikköä, jossa ainakin toisen ensihoitajan on oltava ensihoitaja AMK taikka terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettu laillistettu sairaanhoitaja, joka on suorittanut hoitotason ensihoitoon suuntaavan vähintään 30 opintopisteen laajuisen opintokokonaisuuden yhteistyössä sellaisen ammattikorkeakoulun kanssa, jossa on opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen mukaisesti ensihoidon koulutusohjelma; ja toisen ensihoitajan on oltava vähintään terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettu terveydenhuollon ammattihenkilö tai pelastajatutkinnon taikka sitä vastaavan aikaisemman tutkinnon suorittanut henkilö. (Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ensihoitopalvelusta 585/2017 § 8.) Hoitotasoon sisältyy perustason lisäksi mm. potilaan tarkennetun tilanearvion tekeminen ja hoidon tarpeen arviointi, kohdennettu potilaan tutkiminen perustuen oireisiin ja

löydöksiin, perustasoa vaativimmat hoitotoimenpiteet sekä suonensisäisen lääkityksen antaminen (Helsingin pelastuslaitoksen ensihoito 2021).

Potilasturvallisuus tarkoittaa sitä, että potilas saa tarvitsemansa ja oikean hoidon, josta aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa. Laajemmin käsitettynä potilasturvallisuudella tarkoitetaan terveydenhuollossa toimivien ammattihenkilöiden, toimintayksiköiden ja organisaatioiden periaatteita ja toimintakäytäntöjä, joilla varmistetaan potilaiden terveyden- ja sairaanhoidon palvelujen turvallisuus. (Potilasturvallisuusopas 2011: 7.) Ensihoidon palveluita käyttävä potilas odottaa, että itse tutkimus ja hoito ovat turvallisia eivätkä ennakoimattomasti aiheuta lisähaittaa (Kuisma ym. 2018: 68). On selvää, että opiskelijalla ei ole hoidollista vastuuta ensihoitotilanteessa. Kuitenkin opiskelijan olisi harjoittelun loppupuolella hyvä kyetä tekemään päätöksiä potilaan hoidosta ja tarvittavista jatkotoimenpiteistä. Opiskelijan on hyvä ymmärtää, että hän voi tehdä virheitä päätöksenteossa. On ohjaajan vastuulla puuttua mahdollisiin virheisiin, eikä potilasturvallisuus pääse vaarantumaan.

Salassapito- ja vaitiolovelvollisuudella tarkoitetaan terveydenhuollon ammattihenkilön tai muun terveydenhuollon toimintayksikössä työskentelevän taikka sen tehtäviä suorittavan henkilön lakiin säädettyä velvollisuutta olla antamatta potilasasiakirjoihin liittyviä tietoja sivullisille ilman potilaan kirjallista suostumusta. Salassapitovelvollisuus säilyy palvelussuhteen tai tehtävän päättymisen jälkeen. (Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 1992/785 § 13.)

Terveydenhuollon ammattihenkilö ei saa sivulliselle luvatta ilmaista yksityisen tai perheen salaisuutta, josta hän asemansa tai tehtävänsä perusteella on saanut tiedon. Salassapitovelvollisuus säilyy ammatinharjoittamisen päättymisen jälkeen. (Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 1994/559 § 17.)

Vaitiolovelvollisuus koskee myös harjoittelijoita ja sen syntymiseen riittää, että tiedot on saatu sellaisissa olosuhteissa, että ne voidaan katsoa luottamuksellisiksi (Valvira 2018).

3.2 Perehdyttämisen teoriaa

Tiedonhakuvaiheessa oli haastavaa löytää tietoa, joka käsittelisi nimenomaan opiskelijan perehdytystä. Löytynyt tieto käsitteli pääasiassa työelämään perehdyttämistä. Kyseessä on kuitenkin työelämäharjoittelu ja tilaajan kanssa käydyissä keskusteluissa nousi esiin, että ensihoidon harjoitteluun tulevia opiskelijoita olisi pyrittävä kohtelemaan

mahdollisina tulevina työkavereina. Myös työturvallisuuslakia sovelletaan oppilaan ja opiskelijan työhön koulutuksen yhteydessä (Työturvallisuuslaki 738/2002 § 4).

3.2.1 Perehdyttäminen ja lainsäädäntö

Työturvallisuuslain mukaan työnantajan on annettava työntekijälle riittävät tiedot työpaikan haitta- ja vaaratekijöistä sekä huolehdittava siitä, että työntekijän ammatillinen osaaminen ja työkokemus huomioon ottaen työntekijä perehdytetään riittävästi työhön, työpaikan työolosuhteisiin, työ- ja tuotantomenetelmiin, työssä käytettäviin työvälineisiin ja niiden oikeaan käyttöön sekä turvallisiin työtapoihin erityisesti ennen uuden työn tai tehtävän aloittamista. Lisäksi työntekijälle annetaan opetusta ja ohjausta työn haittojen ja vaarojen estämiseksi sekä työstä aiheutuvan turvallisuutta tai terveyttä uhkaavan haitan tai vaaran välttämiseksi. Työntekijälle annetaan myös opetusta ja ohjausta häiriö- ja poikkeustilanteiden varalta ja työntekijälle annettua opetusta ja ohjausta täydennetään tarvittaessa. (Työturvallisuuslaki 738/2002 14§.)

3.2.2 Opiskelijan työturvallisuus

Pelastuslaitoksella työturvallisuus on luonteva osa työpaikan päivittäistä toimintaa ja johtamisjärjestelmää. Työturvallisuustoiminnan tavoitteena on ylläpitää ja edistää työntekijöiden terveyttä, turvallisuutta ja työkykyä sekä ehkäistä työtapaturmia ja ammattitauteja (Työterveyslaitos). Opiskelijan perehdyttämisessä työturvallisuusasioihin pitää kiinnittää erityistä huomiota. Monet tilanteet ensihoidossa tulevat myös vakituiselle henkilöstölle yllätyksenä, jolloin työturvallisuus voi vaarantua. Esimerkiksi potilas saattaa käyttäytyä väkivaltaisesti, hälytysajossa voi tulla yllättäviä tilanteita tai suojautuminen tartuntatauteja vastaan voi olla puutteellista. Jotta työturvallisuus ja työntekijöiden hyvinvointi ovat hallinnassa, on tunnettava työpaikan työprosessit, toimintatavat ja työolosuhteet ja niihin liittyvät erilaiset vaara- ja haittatekijät. Ennakoimalla vaaratilanteet ja työkykyä haittaavat tekijät estetään vahinkojen syntyminen ja varmistetaan turvallinen työympäristö ja toimiva työyhteisö. (Työturvallisuuden perusteet.)

3.2.3 Hyvä perehdyttäminen

Ensihoitoharjoitteluun tulevien opiskelijoiden lähtötasot saattavat vaihdella hyvinkin paljon. Joillekin kyseessä on ensimmäinen perustason ensihoidon harjoittelu, eivätkä he ole kohdanneet vielä yhtäkään akuutisti sairastunutta potilasta. Toisille kyseessä saattaa olla AMK-opiskeluiden viimeinen syventävä harjoittelu ja työkokemustakin löytyy perustason ensihoidosta useita vuosia.

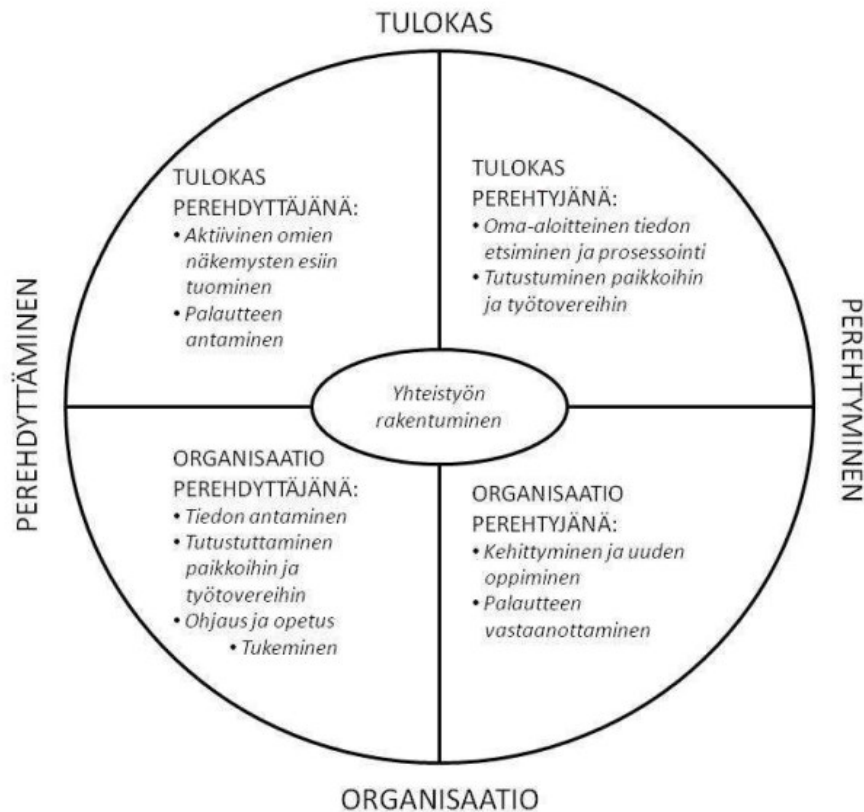
Hyvä perehdyttäminen ottaa tulokkaan lähtötason huomioon. Aikaisempaa osaamista pyritään hyödyntämään jo perehdytysprosessin aikana. Tästä hyötyvät perehdyttävä yhteisö ja perehdytettävä. (Kupias & Peltola 2009: 19–20.) Opiskelijan yksilölliset tarpeet sekä toiveet perehdytystä kohtaan on syytä huomioida (Eklund 2018: 207).

Perehdyttämisellä tarkoitetaan niitä toimenpiteitä ja sitä tukea, joiden avulla uuden tai uutta työtä omaksuvan työntekijän kokonaisvaltaista osaamista, työympäristöä ja työyhteisöä kehitetään niin, että hän pääsee mahdollisimman hyvin alkuun uudessa työssään, työyhteisössään ja organisaatiossaan sekä pystyy mahdollisimman nopeasti selviytymään työssään tarvittavan itsenäisesti. Laajimmillaan perehdyttäminen kehittää perehtyjän lisäksi myös vastaanottavaa työyhteisöä ja koko organisaatiota. (Kupias & Peltola 2009: 19.)

Työturvallisuuskeskus on määritellyt perehdyttämisen viisi askelta. Ensimmäinen askel on nimeltään valmistautuminen. Se pitää sisällään alakäsitteet 'motivoi' sekä 'kuva tehtävä ja/tai tehtäväkokonaisuus'. Oppaamme yksi päätavoite on tavoittaa opiskelija ennen harjoittelua ja saada hänet motivoitumaan harjoittelusta. Oppaamme tulee myös pitämään sisällään toimintaympäristön kuvauksen. Loput perehdyttämisen askeleet ovat Opetus, Mielikuvaharjoittelu, Taidon kokeilu ja harjoittelu ja Opiteen varmistaminen. (Ahokas & Mäkeläinen 2013.)

Arvioidessa hyvän perehdyttämisen tunnuspiirteitä keskitytään usein siihen mitä vaikutuksia perehdytyksellä on perehdytettävään. Hyvällä perehdyttämisellä on myös vaikutuksia työyhteisöön ja organisaatioon. Tämä jää usein vähemmälle huomiolle. Vaikutukset näyttäytyvät organisaation perustehtävän tukemisena tai toiminnan laadun ylläpitämisenä ja kehittämisenä. (Kupias & Peltola 2009: 112–113.) Onnistuneen perehdytyksen kautta voidaan myös vaikuttaa Helsingin pelastuslaitoksen maineeseen hyvänä harjoittelupaikkana opiskelijoille. Liian usein perehdyttäminen mielletään ainoastaan yksisuuntaisena prosessina, jossa uusi työntekijä tai tässä tapauksessa opiskelija toimii tiedon vastaanottavana osapuolena. Kuitenkin hyvän ensihoito-opiskelijan tärkeimpiä piirteitä ovat oma-aloitteisuus ja aktiivisuus, mutta niiden esiintuominen voi yksisuuntaisessa perehdytysprosessissa olla opiskelijalle haastavaa. Eklundin (2018: 39) mukaan nykyaikainen perehdytysmalli ottaa huomioon myös uuden työntekijän, tai tässä tapauksessa opiskelijan, roolin perehdyttäjänä. Organisaation pitää olla vastaanottavainen palautteelle ja kehitysehdotuksille. Perehdyttämisen alussa on ohjaajan vastuulla kannustaa opiskelijaa tuomaan omat näkemyksensä esiin harjoittelun aikana. Organisaation toimintatavat saattavat erota paljonkin opiskelijan koulussa oppimista tiedoista

ja taidoista. Näistä eroavuuksista on hyvä pystyä keskustelemaan ja on organisaation vastuulla pystyä perustelevaan omia toimintatapojaan sekä pystyä kehittämään toimintaansa saadun palautteen ja uuden tiedon perusteella. Kahdensuuntainen prosessi on avain molempien osapuolten kehittämiseen pitkällä aikavälillä.

Kuva 1. Perehdyttämisen ja perehtymisen nelikenttä (Pitkänen 2010: 101).

Hyvä perehdyttäjä on yleensä työntekijä, jolla on jo jonkun verran työkokemusta, mutta hän ei ole ehtinyt unohtaa miltä tuntuu aloittaa uudessa työpaikassa. Perehdyttäjän roolia ei ole syytä vain määrätä jollekin työntekijälle vaan kannattaa valita henkilö, joka pitää omasta työstään. Helsingin pelastuslaitoksella perehdyttäjä vaihtuu miltei jokaisessa työvuorossa, eikä opiskelija välttämättä ole montaa työvuoroa samassa yksikössä oman ohjaajansa kanssa. Osana hyvää organisaatiokulttuuria on, että jokainen osallistuu perehdyttämiseen vuorollaan. Hyvän perehdyttäjän keskeisin ominaisuus on kiinnostus toisen auttamiseen ja opastamiseen. Perehdyttäjän ei tarvitse olla alansa huippuosaaja, tästä saattaa olla jopa haittaa. Täydellisesti työstään suoriutuva perehdyttäjä voi olla liiankin rutinoitunut, eikä pysty selostamaan ja opastamaan hänelle itsestäänselviä asioita ja tekijöitä, jotka ovat työhönopastuksen kannalta tärkeitä. Harjoittelun alussa opiskelija joutuu käsittelemään suuren määrän uutta informaatiota, jonka

vuoksi perehdyttämisen jaksottaminen on suotavaa ja tiedon jakamista on hyvä säännöstellä. (Kjelin & Kuusisto 2003: 195–196.) Hyvä perehdyttäjä myös kertoo opiskelijalle harjoittelun alussa, miten jaksottaminen on suunniteltu, jotta opiskelijalle muodostuu selkeä kokonaiskuva harjoittelun kulusta. Hyvässä perehdyttämisessä opiskelijalle luodaan aktiivinen rooli. Opiskelijan on asetettava itselleen tavoitteita ja suunniteltava omaa perehdytystään. (Kjelin & Kuusisto: 197.) Tämä on ensihoitoharjoittelussa erityisen tärkeää, sillä opiskelijat omaavat hyvin erilaiset taustat ja työkokemuksen.

Amerikkalaisessa tieteellisessä julkaisussa tutkittiin perehdytysprosessin aikana esiin nousseita käytäntöjä. Tutkimus koski työyksikössä aloittavia lääkäreitä ja hoitajia. Ensihoidossa työskentelyssä ja sairaalamaailmassa on eroja, mutta keskiössä on kuitenkin potilaan hoito, joten tutkimuksen tarkastelu tässä opinnäytetyössä on perusteltua. Esiin nousseet käytännöt olivat mentorointi, kokeneempien työntekijöiden työn seuraaminen, keskustelut esihenkilöiden kanssa, koulutuksen ja kirjallisen oppimateriaalin tarjoaminen, työmäärän asteittainen lisääminen sekä osaamisen varmistaminen (Anglin ym. 2021). Näistä käytännöistä voi olla hyötyä niille, jotka suunnittelevat omaa perehdytysprosessiaan terveydenhoitoalalla.

Yksilön identiteetin korostamisen ympärille rakennettu perehdytysprosessi on tutkimuksen mukaan tehokkaampaa kuin se, että prosessin lähtökohtana on sopeutuminen organisaatiokulttuuriin. Artikkelin mukaan toimijoita pitäisi pystyä rohkaisemaan käyttämään omia henkilökohtaisia vahvuuksiaan uudessa työssä. Tällä lähestymistavalla on havaittu olevan positiivista vaikutusta uuden työntekijän työhön sitoutumiseen ja se on lisännyt tyytyväisyyttä työhön. Tätä menetelmää käyttäen usein stressaavaksi ja ahdisttavaksi koettu perehdytysaika onkin koettu myönteiseksi. Individualistinen perehdytysprosessi rakentuu neljän vaiheen ympärille. Ensimmäisessä vaiheessa annetaan uudelle työntekijälle mahdollisuus toimia omien vahvuuksien ja mielenkiinnon kohteiden mukaisesti. Ensihoidossa on toki haastavaa kohdentaa opiskelijalle juuri häntä erityisesti kiinnostavia tehtäviä, mutta esimerkiksi oppimissimulaation järjestäminen opiskelijan toivomasta aiheesta on mahdollista. Toisessa vaiheessa autetaan uutta tulokasta tunnistamaan hänen yksilölliset vahvuutensa. Kolmannessa vaiheessa panostetaan uuden tulokkaan tutustumisprosessiin organisaation työntekijöiden kanssa. Neljännessä vaiheessa pyydetään uutta työntekijää miettimään, miten hänen henkilökohtaiset vahvuutensa saadaan yhdistettyä uuden työn tekemiseen. Onnistuneen yksilöllisen perehdytysprosessin ansiosta uudet tulokkaat kokevat suurempaa tyytyväisyyden tunnetta ja vähemmän stressiä sekä panostavat enemmän työhönsä. (Cable & Gino & Staats 2013.) Ensihoitoharjoittelijoita on Helsingin pelastuslaitoksella vuositasolla todella paljon, ja he tulevat eri oppilaitoksista erilaisilla taustoilla. Yksilölliset erot ovat

merkittäviä. Perehdytysprosessin muokkaamista osittain henkilökohtaisempaan suuntaan voisi olla perusteltua.

Opiskelijan aloittaessa ensihoidon harjoittelunsa hän altistuu valtavalle määrälle uutta informaatiota kokien paljon sekä uusia ulkoisia, että sisäisiä ärsyksiä. Tämä aiheuttaa opiskelijalle stressiä. Australialaisessa kirjallisuuskatsauksessa havaittiin, että ensihoidon opiskelijat altistuivat suurelle määrälle stressiä harjoittelunsa aikana. Virheiden tekemisen pelko, lapsen kuoleman kohtaaminen ja vakavat liikenneonnettomuudet olivat tekijöitä, jotka aiheuttivat stressiä työelämäharjoittelussa. Myös tunne siitä, että omien tunteiden ilmaiseminen ei ole hyväksyttävää työyhteisössä oli stressiä lisäävä tekijä. Osalla opiskelijoista havaittiin myös traumaperäisen stressihäiriöön liittyviä oireita. (Warren-James ym. 2021.) Tässä korostuu yksilön ominaisuuksien ympärille suunniteltu perehdytysprosessi. Ihmisen suorituskyky nousee stressin määrän noustessa tiettyyn pisteeseen saakka. Pisteeseen ylittyessä, kasvaa ärsykkeiden määrä liialliseksi eikä yksilö pysty enää nostamaan omaa suorituskykyään vaan se kääntyy laskuun. Uuden oppiminen ja koulussa opitun teorian tiedon johtaminen käytäntöön vaikeutuu. Opiskelijan yksilölliset ominaisuudet määrittävät sen, kuinka paljon hän voi omaksua uusia asioita annetussa ajassa. Hyvässä perehdytysprosessissa korostuu tiedon välittämisen oikea-aikaisuus. Opiskelija ei välttämättä itse osaa arvioida mitä tietoa ja oppeja hänen on hyvä omaksua heti harjoittelun alussa ja mihin asioihin voidaan syventyä harjoittelun myöhemmässä vaiheessa. (Eklund 2018: 47–51.) Ensihoitoyksikössä työparilla on eri toimenkuvat. Perehdyttäminen on luontevaa jaksottaa esimerkiksi siten että aluksi opiskelija seuraa toimintaa sivusta, jotta hän saa muodostettua kokonaiskuvan yksikön toiminnasta. Tämän jälkeen opiskelija perehdytetään yksikön kuljettajan tehtäviin ja lopuksi yksikön hoitajan tehtäviin.

Perehdytys on hyvä ajatella prosessina, jota ohjaa tavoitteet. Tavoitteiden määrittämiseen on syytä osallistua mahdollisimman moni, jotta eri näkökulmat saadaan huomioitua. Näiden tavoitteiden pohjalta voidaan laatia perehdytys suunnitelma. Organisaation on hyvä laatia yleinen perehdytys suunnitelma, mutta on erittäin tärkeää, että jokaiselle perehdytettävälle tarjotaan yksilöllistä perehdytystä, mikä on suunniteltu henkilökohtaiset ominaisuudet huomioiden. (Eklund 2018: 74–76.) Perehdytysopas itsessään on vain pieni osa kokonaisvaltaisesta perehdytysprosessista.

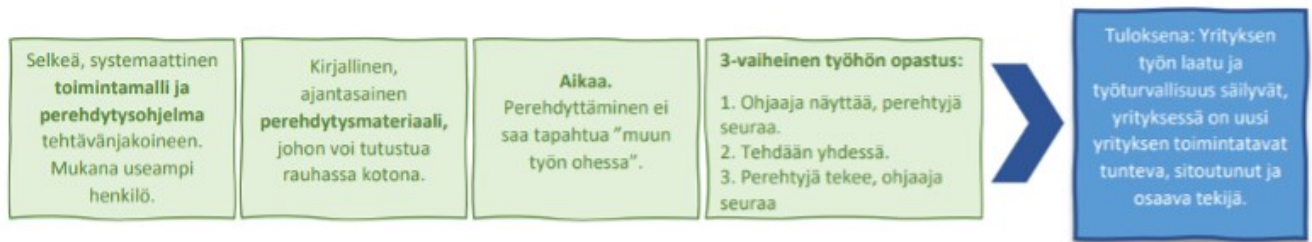
Kuva 4. Perehdytysprosessin osa-alueet (Eklund 2018: 92).

3.2.4 Hyvä perehdytysmateriaali

Tutkimustietoa perehdytysmateriaalin sisällöllisistä vaatimuksista on vähän. Strukturoidun perehdytysmateriaalin toimittaminen tulevalle työntekijälle ennen työsuhteen alkamista on tutkimuksen mukaan lisännyt uusien työntekijöiden tyytyväisyyttä perehdytysprosessiin. Ennen työsuhteen alkua aloitettu perehdytys selkeytti uuden työntekijän odotuksia sekä lisäsi kommunikaatiota uuden työntekijän ja työnantajan välillä. (Baker & DiPiro 2019.)

Työterveyslaitos on julkaissut Perehdyttäjän TOP 10 -muistilistan. Ensimmäisessä kohdassa: ”Suunnitelmallinen perehdyttäminen” mainitaan että on varmistettava perehdytysmateriaalin olevan ajan tasalla. (Työhyvinvointi ja työkyky.) Ossi2 - Osaajat töihin on hanke missä on haastateltu työnantajia sekä maahanmuuttajataustaisia työntekijöitä. Haastattelujen perusteella on koottu onnistuneen perehdytyksen avaintekijät. Ensimmäinen avaintekijä on selkeä, systemaattinen toimintamalli ja perehdytysohjelma. Opinnäytetyömme tavoitteena on selkeyttää ja yhtenäistää ensihoitajaopiskelijoiden perehdytystä. Toisena avaintekijänä on mainittu kirjallinen, ajantasainen perehdytysmateriaali, johon on aikaa tutustua työajan ulkopuolella. Perehdytysoppaamme lähetetään jokaiselle tulevalle opiskelijalle etukäteen, jolla pyritään tarjoamaan opiskelijalle tarpeeksi aikaa valmistautua. (Lampinen 2019.)

ONNISTUNEEN PEREHDYTYKSEN AVAINTEKIJÄT:

Kuva 2. Onnistuneen perehdytyksen avaintekijät (Lampinen 2019).

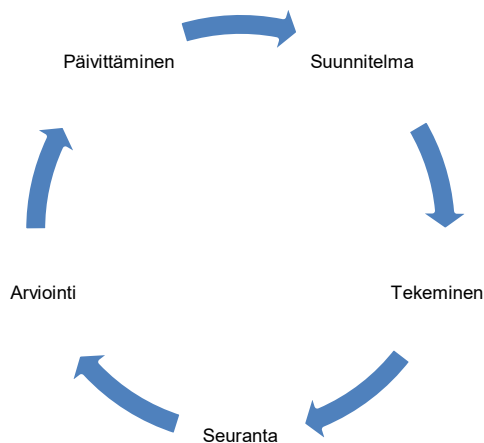
Perehdytysmateriaalia laadittaessa on hyvä hyödyntää yrityksen omaa henkilöstömateriaalia. Materiaalin laadinnassa voidaan hyödyntää jo olemassa olevia toimintaohjeita, sääntöjä, työturvallisuusohjeita, manuaaleja, tarkistuslistoja, valokuvia ja videoita. Perehdyttämistä on myös hyvä kohdentaa siten että tulokas tutustuu siihen materiaaliin, joka auttaa häntä tulevassa työssään. Perehdyttämistä on hyvä muokata perehdytettävän tarpeiden mukaan. Jotkut materiaalin asioista voivat olla opiskelijalle jo tuttuja esimerkiksi aiemman työkokemuksen kautta. Toisaalta opiskelijalla voi olla oppimistarpeita mitä perehdytysmateriaalissa ei ole huomioitu. Laadittaessa perehdytysmateriaalia on hyvä pitää mielessä kysymys: ”Mikä auttaa työntekijää menestymään tehtävässään?” (Kjelin & Kuusisto 2003: 198–207.)

Hyvä perehdytysmateriaali on suunniteltu käyttäjän tarpeet huomioiden. Sen käytettävyys pitää olla helppoa ja yksinkertaista. Käyttäjän pitää saada materiaalista konkreettista hyötyä työelämään. (Ojala 2021: 31.)

3.2.5 Perehdyttämisen seuranta ja perehdytettävän sitouttaminen

Perehdyttämisen seurannalla varmistetaan, että opiskelija on ennen harjoittelun alkua saavuttanut tarvittavan tieto- ja osaamistason. Onnistuneen perehdytyksen johdosta harjoittelun alku on tehokkaampaa ja opiskelija pääsee nopeammin organisaatioon sisään. Organisaation perehdyttämisjärjestelmän toimivuutta on myös syytä arvioida ja seurata keräämällä tietoa perehdytettäviltä opiskelijoilta. Seurannan pitää olla luottamuksellista ja yksinkertaista. Kerätystä tiedosta pitää tulla ilmi perehdytyksen toteutuminen sekä opiskelijan perehdytyksestä saama hyöty harjoittelun kannalta. Tämä voi-

daan toteuttaa esimerkiksi kyselylomakkeella. Perehdyttämisen arviointia on syytä lähestyä organisaation tavoitteiden kannalta sekä opiskelijan kokemaa mielihyvää suhteessa perehdyttämiseen. (Kjelin & Kuusisto 2003: 245.)

Kuva 3. Perehdyttämisen seurannan sykli (Eklund 2018: 121).

Jotta organisaatio pystyy toteuttamaan yksilön ympärille rakennettua perehdytysprosessia, on perehdytyksen järjestelmällinen seuraaminen tärkeää. Ei voida olettaa, että jokainen perehdytettävä omaksuu uudet asiat ja käytännöt samassa ajassa. Tarkoituksenmukaisella perehdytyksen seurannan avulla voidaan kohdistaa tukea perehdytettävälle, sillä osa-alueella missä hän sitä tarvitsee. Kuvan esittämällä tavalla ensin laaditaan perehdytysuunnitelma. Organisaatiolla voi olla valmiina tavoitteita, mitä se haluaa uuden työntekijän omaksuvan perehdytyksestä, mutta on tärkeää suunnitella uudelle työntekijälle henkilökohtaiset oman tehtäväkuvan mukaiset tavoitteet. Näiden tavoitteiden toteutumista arvioidaan seurantamenetelmillä. Useimmiten tavoitteiden täytymistä arvioidaan keskustelemalla perehdytettävän kanssa. Sen jälkeen suunnitelmaa pitää päivittää ja näin sykli alkaa alusta. Näin toiminta tehostuu ja perehdytyksen laatu paranee. (Eklund 2018: 119–121.)

Tutkimuksen mukaan uuden työntekijän saama tuki ensimmäisten kuukausien aikana vaikutti voimakkaasti työhön sitoutumiseen. 90 päivän jälkeen työkavereilta sekä johdolta saadulla tuella ei ollut enää niin suurta merkitystä sitoutumiseen. (Kammeyer-Mueller & Rubenstein & Song 2013.) Ensimmäiset kuukaudet, johon perehdytysprosessi luonnollisesti ajoittuu, ovat sitouttamisen kannalta ensiarvoisen tärkeitä. Sitoutuneet työntekijät ovat työhönsä tyytyväisempiä ja ovat tehokkaampia työssään (Eklund 2018: 34–35). Eklund (2018) nostaa kirjassaan Kevin Krusen määrittelemiä sitoutumi-

seen positiivisesti vaikuttavia tekijöitä, jotka on syytä ottaa huomioon laadittaessa perehdytysuunnitelmaa. Nämä tekijät ovat toimiva vuorovaikutus, riittävä läsnäolo, riittävä ja laadukas palaute, kasvun mahdollisuudet ja luottamus. (Eklund 2018: 68.)

Henkilöstön liiallinen vaihtuvuus on ongelma mitä jokainen organisaatio pyrkii välttämään. Rekrytointi on kallis ja aikaa vievä prosessi ja lisäksi organisaation tehokkuudessa on havaittavissa notkahdus sen kohdatessa muutosta. Onnistuneella perehdytyksellä pyritään siihen, että notkahdus tehokkuudessa, ja näin ollen myös tuottavuudessa, saadaan mahdollisimman lyhytkestoiseksi. Pitkällä aikavälillä ammattimaiseen perehdytykseen suunnatut resurssit maksavat itsensä korkojen kanssa takaisin. (Eklund 2018: 31–32.) Erytisen kalliiksi henkilöstön vaihtuvuus tulee, jos uusi työntekijä päättää lyhyen työskentelyjakson jälkeen jättää organisaation. Työntekijään on panostettu resursseja rekrytointivaiheessa, eikä hän ole vielä välttämättä tuottanut lisäarvoa organisaatiolle. Eräässä tutkimuksessa nopean lähtemisen syinä on ollut perehdytysohjelman riittämätön sisältö, huono käsitys omasta työnkuvasta sekä henkilökohtaisen tuen puute. Panostamalla strukturoituun ja kokonaisvaltaiseen perehdytysprosessiin saatiin uusien työntekijöiden vuotuinen vaihtuvuus laskemaan huomattavasti. (Kurnat-Thoma & Ganger & Peterson 2017.) Vaikka opinnäytetyön aiheemme ei koske suoraan työntekijöitä, voi hyvällä perehdytysprosessilla olla mahdollisesti myös vaikutusta opiskelijan motivaatioon olla tulevaisuuden työnhakija Helsingin pelastuslaitokselle.

4 Opinnäytetyön toteutus

4.1 Toiminnallinen opinnäytetyö

Vilka ja Airaksinen (2003) kuvaavat kirjassaan toiminnallisen opinnäytetyön prosessia. Toiminnallisella opinnäytetyöllä on tavoite kehittää ammatillista toimintaympäristöä. Opinnäytetyö jakautuu kahteen osaan. Kirjallisessa prosessin dokumentointivaiheessa laaditaan opinnäytetyöraportti. Raportti on tutkittuun teorian tietoon pohjaten laadittu ja sen avulla työn tekijät pystyvät perustelevaan valinnat ja ratkaisut, jotka päätyvät opinnäytetyön toiseen osaan eli toiminnalliseen osuuteen. Tätä osuutta kutsutaan myös produktiksi. Toiminnallisen osuuden toteutustapa vaihtelee paljon. Se voi olla esimerkiksi ohje, opetusvideo tai opas. Produkti voi myös olla tapahtuma kuten koulutuspäivä, näyttely tai esittely. Opinnäytetyössä pitää näkyä tutkimuksellinen taustatyö ja sen pitää yhdistyä käytännön toteutukseen luontevasti. (Vilka & Airaksinen 2003: 9.)

4.2 Integroiva kirjallisuuskatsaus

Opinnäytetyö tuotettiin toiminnallisena opinnäytetyönä, jonka teoriapohjan keräämiseen käytettiin integroitua kirjallisuuskatsausta.

Tavoitteenamme oli kerätä tietoa ja ymmärrystä monipuolisesti eri alojen kirjallisuutta ja tutkimuksia hyödyntäen, jotta saisimme mahdollisimman kattavan kokonaiskuvan perehdyttämiseen liittyvästä teoriasta ja perehdytysoppaan perustana voisi olla ajankohdainen ja näyttöön perustuva tieto hyvästä perehdyttämisestä.

Stolt, Axelin ja Suhosen (2016: 7) kirjallisuuskatsaus hoitotieteessä -julkaisun mukaan jokaisen tutkimuksen tai tutkimushankkeen perustana on kirjallisuushaku- ja katsaus aiheeseen liittyviin aiempiin tutkimuksiin.

Kirjallisuuskatsaukset jaetaan pääsääntöisesti kolmeen perustyyppiin, jotka ovat kuvaileva kirjallisuuskatsaus, systemaattinen kirjallisuuskatsaus, sekä määrällinen meta-analyysi ja laadullinen meta-synteesi. Eri alatyyppejä on huomattava määrä, mutta niitä kaikkia yhdistää tyypilliset kolme osa-aluetta, jotka ovat kirjallisuuden haku, kriittinen arviointi, sekä aineiston perusteella tehty synteesi ja analyysi. (Stolt ym. 2016: 8.)

Integroiva kirjallisuuskatsaus on yksi kuvailevan kirjallisuuskatsauksen toisesta päätyypistä, jolla on kuitenkin useita yhtäläisyyksiä systemaattiseen kirjallisuuskatsaukseen. Se on kuvailevista katsauksista tarkemmin suunniteltu ja jäsennelty katsaustyyppi, ja tarjoaa systemaattiseen katsaukseen verrattuna laajemman kokonaiskuvan aiheesta. Integroivassa kirjallisuuskatsauksessa voidaan yhdistellä laadullisten ja määrällisten tutkimusten tuloksia ja hyödyntää sekä empiiristä, että teoreettista tietoa aiheeseen liittyen. (Sulosaari & Kajander-Unkuri 2016: 107-108.) Tyypillisimmin integroiva kirjallisuuskatsaus etenee prosessimaisesti vaiheittain lähtien tutkimusongelman määrittelystä analysoitavan aineiston keruuseen ja laadun arvioimiseen, jonka jälkeen aineisto analysoidaan ja tulkitaan tulosten esittämiseksi (Stolt ym. 2016: 13).

4.3 Tutkimusongelman määrittely

Opinnäytetyöprosessimme ensimmäinen vaihe oli aiheen valinta ja tutkimusongelman määrittäminen. Niela-Vilén & Hamarin (2016: 24) mukaan aiheen valinnassa tärkeää on tutkijan aito kiinnostus siihen, jotta vaativa prosessi saadaan saatettua loppuun. Aiheen valinta oli meille selkeä, sillä koimme tärkeäksi panostaa oman työpaikkamme

opiskelijoiden perehdytykseen nähtyämme hyvin vaihtelevia perehdytyskäytäntöjä harjoitteluissamme opintojen aikana, ja huomattuamme hyvän perehdyttämisen positiivisen merkityksen harjoittelun kulun ja oppimisen kannalta. Opinnäytetyönohjaaja tilaajan puolelta koki myös aiheen tärkeäksi ja saimme luvan jatkaa aiheen parissa.

Lähdimme miellekartan ja keskustelun kautta hahmottelemaan asioita mitkä olisivat merkityksellisiä hyvän perehdytysmateriaalin tuottamiseksi ja mitkä kysymykset antaisivat mahdollisimman laajasti tietoa niistä olematta kuitenkaan liian laajoja. Niela-Vilén & Hamari (2016: 24) mainitsevat julkaisussaan, että tutkimuskysymysten ollessa liian laajoja voi aineiston rajaaminen tuottaa ongelmia, kun taas kysymysten ollessa liian spesifejä, voi riittävän aineiston löytäminen tuottaa haasteita.

4.4 Aineiston keruu

Opinnäytetyön teoriapohjan tiedonhakuun käytimme eri tietokantoja, kuten Metcat Finna, PubMed, Cinahl ja Finlexin lainsäädäntöhaku. Tietokantojen avulla löysimme perehdyttämiseen ja ensihoitoon liittyvää kirjallisuutta, sekä lainsäädäntöä aiheeseen liittyen. Käyttämämme hakusanat ja hakusanayhdistelmät, sekä osumien ja lopullisten valintojen määrä ovat esiteltty oheisessa tiedonhakutaulukossa (liite 1). Lisäksi hyödynsimme alan kirjallisuuden, sekä muiden perehdyttämiseen liittyvien opinnäytetöiden ja pro gradu -tutkielmien lähdeluetteloita omassa tiedonhaussamme. Käyttämämme hakusanat olivat työturvallisuus, salassapitovelvollisuus, potilas, ensihoitopalvelu, perehdytysopas, ensihoito, onboarding, tool, evaluation orientation, new employee, programs ja practices.

Tutkimusartikkelien osalta sisällyttämiskriteereinä olivat 2012–2022 välillä julkaistut suomen- ja englanninkieliset tutkimukset, jotka vastasivat tutkimuskysymyksiin ja joiden koko teksti oli luettavissa. Tutkimusmenetelmien suhteen ei ollut rajoituksia.

Hakujen tulokset käytiin alkuun läpi otsikkotasolla ja otsikoiden perusteella selvästi aiheeseen liittymättömät artikkelit suljettiin pois. Otsikoiden perusteella valituista artikkeleista luettiin abstraktit, joiden joukosta valittiin tutkimusongelmaan liittyvät artikkelit kokonaan luettaviksi. Lopullinen valita tehtiin kokonaisten tekstien perusteella, mitkä vastasivat parhaiten tutkimuskysymyksiimme.

Aiheeseen liittyvän kirjallisuuden osalta pyrittiin käyttämään mahdollisimman uusia painoksia, jotka vastaisivat sisällöltään tutkimuskysymyksiin. Aineistoon sisällytettiin kuitenkin huomattavasti vanhempaa kirjallisuutta, kuin tutkimusartikkeleita, niiden sisällön

ollessa oleellista opinnäytetyön aiheen kannalta, ja jos aineiston sisällön ei katsottu oleellisesti muuttuneen vuosien varrella.

4.5 Aineiston laadun arviointi

Aineiston laadun arvioinnin tarkoituksena on tarkastella kaikkien kirjallisuuskatsauksessa käytettyjen tutkimuksien luotettavuutta tiedon kattavuuden ja tulosten edustavuuden kannalta, jotta voidaan arvioida, onko näytön aste riittävä ilmiön vaikuttavuudesta. Tarkoituksen on myös arvioida, kuinka hyvin aineisto vastaa esitettyihin tutkimuskysymyksiin. Laadun arviointi on systemaattinen prosessi, mutta sen tekemiseen ei ole yhtä tapaa, vaan se tehdään aineisto- ja katsausmenetelmän mukaisesti. Arviointiprosessin alussa tutkimukset voidaan ryhmitellä tutkimusasetelmien mukaisesti laadullisiin, määrällisiin tai molempiin. Vahvuuksien ja heikkouksien arviointi on yleinen tapa lähteä arvioimaan tutkimuksia. Asetelmallisesti vaihtelevista tutkimuksista kuvataan niiden asetelmalliset erot, jonka jälkeen kuvataan alkuperäistutkimuksen tutkimuskysymykset, kohdejoukot, otanta, otoskoot sekä aineistonkeruu- ja analyysimenetelmät. Tutkimusartikkeleiden arvioinnissa huomioidaan myös julkaisuvuosi, kirjoittaja, julkaisufoorumi ja julkaisumaa. Arvioinnin tulee olla perusteltua ja sen tulokset tulee tuoda ilmi kirjallisuustausuksen raportista. (Stolt ym. 2016: 28-30.)

Aloitimme aineiston laadun arvioinnin taulukoimalla kaikki opinnäytetyössä käytetyt tutkimusartikkelit. Taulukkoon merkitsimme jokaisesta artikkelista alkuperäiset tutkimusongelmat, kohderyhmät sekä maat missä tutkimukset ovat tehty. Tutkimusasetelmien osalta merkitsimme käytetyt tutkimus- ja aineistonkeruumenetelmät. Opinnäytetyön aineistossa käytetyistä artikkeleista 4 oli laadullisiin, 1 määrällisiin ja 1 molempiin menetelmiin perustuvia. Lopuksi tiivistimme tutkimuksien keskeisimmät tulokset ja suhteutimme ne omiin tutkimuskysymyksiimme (ks. liite 2).

4.6 Aineiston analysointi

Tämän opinnäytetyön aineiston järjestelyn apuvälineenä käytettiin aineistolähtöistä sisällönanalyysiä. Sisällönanalyysi on yleisesti käytetty ja moneen soveltuva analysointimenetelmä, johon useimmat laadullisen tutkimuksen analyysimenetelmät perustuvat. Se soveltuu käytettäväksi kaikkiin laadullisen tutkimuksen perinteisiin ja sitä voidaan käyttää yksittäisenä metodina tai laajempuna teoreettisena kehyksenä. (Tuomi & Sarajärvi 2018: 103.) Sisällönanalyysin tarkoituksena on analysoida aineistoa mahdollisimman objektiivisesti tutkimusongelman näkökulmasta ja saada pelkistetty ja tiivistetty kuvaus ilmiöstä (Tuomi & Sarajärvi 2018: 117). Kirjallisuuskatsauksessa sisällönanalyysiä

käytetään aineiston järjestelyn tukena, kun taas esimerkiksi laadullisessa tutkimuksessa sisällönanalyysi on tarkoituksenmukainen aineiston analyysin väline. (Tuomi & Sarajärvi 2018: 140.)

Sisällönanalyysi jaetaan yleensä kolmeen eri muotoon, aineistolähtöiseen, teorialähtöiseen ja teoriasidonnaiseen (Tuomi & Sarajärvi 2018: 103). Opinnäytetyömme luonteen kannalta soveltuvin menetelmä oli aineistolähtöinen analyysi. Aineistolähtöisen analyysin perusideana on se, että analysointi tapahtuu täysin aineisto edellä, eikä analyysiä ohjaa aikaisemmat havainnot, tiedot tai teorit (Tuomi & Sarajärvi 2018: 108). Analyysin kulku voidaan karkeasti jakaa kolmeen vaiheeseen. Alkuun aineistosta etsitään ja eritellään tutkimuskysymyksiin vastaavia lauseita, jotka pelkistetään yksinkertaisempaan muotoon. Tämän jälkeen pelkistetyistä ilmauksista etsitään yhtäläisyyksiä joiden mukaan ne ryhmitellään samaa asiaa kuvaaviin ala-, ylä- ja pääkategorioihin. Viimeisessä vaiheessa aineisto abstrahoidaan, eli käsitteellistetään, yhdistämällä pääluokkia yhteisiin teoreettisiin käsitteisiin, jotka vastaavat esitettyihin tutkimuskysymyksiin. (Tuomi & Sarajärvi 2018: 122-125.)

Käytettäessä sisällönanalyysiä aineiston järjestelyyn, riittää yleensä pelkkä alaluokkien määrittäminen (Tuomi & Sarajärvi 2018: 140). Tämän takia päädyimme omassa analyysissämme määrittelemään ainoastaan alaluokat, jolla saimme aineiston jäsenneiltyä riittävän kattavasti tuloksia ajatellen. Luimme molemmat alkuun aineiston huolellisesti ja merkitsimme sieltä opinnäytetyömme tutkimuskysymyksiin liittyvät kohdat. Tämän jälkeen taulukoimme kerätyt alkuperäisilmaisut. Suuri osa opinnäytetyön aineistosta oli englanninkielistä, joten alkuperäisilmauksien kääntämisessä tuli noudattaa erityistä huolellisuutta. Seuraavaksi alkuperäisilmaukset pelkistettiin yksinkertaiseen muotoon. Esimerkkejä käytetyistä pelkistetyistä ilmauksista ovat muun muassa ”perehdytys on kaksisuuntainen prosessi”, ”yksilöiden tarpeet huomioitava perehdytyksessä”, sekä ”perehdytys altistaa yksilön stressille”. Yhdistimme samankaltaiset pelkistetyt ilmaisut omiin alaluokkiinsa ja annoimme luokille sisältöä kuvaavat nimet. Muodostettuja alaluokkia olivat esimerkiksi yksilöllinen perehdytys, kahdensuuntainen perehdytys, hyvät perehdytyskäytänteet, ajantasainen perehdytysmateriaali, sekä helppokäyttöinen strukturoitu perehdytysmateriaali. Ryhmiteltyämme aineisto alaluokkiin, saimme selkeän kokonaiskuvan aineistosta, jonka pohjalta pystyimme lähteä rakentamaan opinnäytetyömme teoriapohjaa tutkimuskysymyksien näkökulmasta.

4.7 Yhteistyökumppanin esittely

Opinnäytetyön tilaajana ja hyödynsaajana toimiva Helsingin pelastuslaitos on perustettu vuonna 1861 ja se on yksi Suomen vanhimmista edelleen toimivista julkisista organisaatioista. Pelastuslaitoksen toimenkuvaan kuuluu onnettomuuksien ehkäisy, onnettomuuksiin varautuminen, väestönsuojelu, sekä pelastustoiminnan ja ensihoidon järjestäminen. Helsinki on toiminnallisesti suurin Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin seitsemästä alueesta, jonka kiireellisen ensihoidon palveluntuottajana Helsingin pelastuslaitos toimii. Ensihoitopalvelun tehtäviin kuuluu päivittäisten ensihoitotehtävien lisäksi suuronnettomuusvalmiuden ylläpito ja kehittäminen sekä varautuminen poikkeusoloihin. Helsingin pelastuslaitoksen ambulanssit ovat sijoitettuina kahdeksaan asemapaikkaan mantereella, sekä lisäksi kesäaikaan myös Suomenlinnan pelastusasemalle. Pelastuslaitoksen ambulansseista neljä ovat hoitotason yksiköitä ja loput perustason yksiköitä. Pelastustoimen osaston työntekijöitä on noin 500, joista noin 400 työskentelee ensihoidon tehtävissä. Ensihoidossa työskentelevät muodostuvat pääosin perus- ja hoitotason palomies-ensihoitajia – ja päätoimisista ensihoitajista. Helsingin pelastuslaitoksella operatiivista toimintaa johtaa päivystävä ensihoitolääkäri, ja kenttäjohtajat toimivat tilannejohtajina lääkärin laatiman ohjeistuksen mukaisesti. Lääkäriyksikkö vastaa kenttäjohtajan kanssa korkeariskisten potilaiden hoidosta. (Helsingin pelastuslaitoksen ensihoito 2021.)

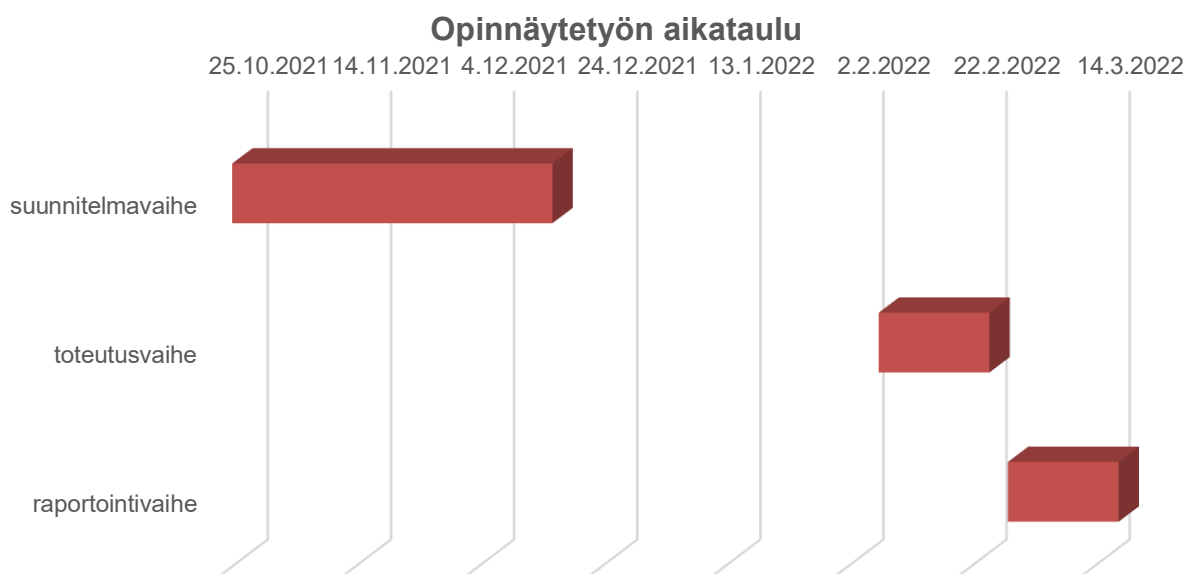
Helsingin pelastuslaitokselle tulee vuosittain noin 200 opiskelijaa ensihoidon harjoitteluun. Opiskelijan perehdyttäjinä toimivat aina ne ensihoitajat, jotka ovat sijoitettuna opiskelijan kanssa samaan yksikköön ensimmäisenä harjoittelupäivänä. Helsingin pelastuslaitoksella on kahdeksan asemapaikkaa ja 16 ensihoidon yksikköä, jossa opiskelija voi suorittaa harjoittelun. Toimintaympäristö on laaja ja opiskelijoiden perehdyttäminen saattaa poiketa asemapaikasta riippuen ja työvuorossa olevan henkilöstön perehdyttämistaitojen ja -tietojen mukaan.

4.8 Lähtötilanteen kartoitus ja työskentelyn kuvaus

Ennen opinnäytetyön aiheen muodostumista oli selvää, että tulemme toteuttamaan opinnäytetyömme Helsingin kaupungin pelastuslaitokselle, sen ollessa molempien kirjoittajien työnantaja. Molemmilla tekijöillä on vuosien kokemus työskentelystä perustason ensihoidossa ja olemme molemmat ohjanneet ensihoidon opiskelijoita. Suorittaessamme ensihoidon AMK-opintojen työharjoitteluja huomasimme, että harjoitteluyksiköiden perehdyttämisessä on suuria eroavaisuuksia. Joissain yksiköissä oltiin hyvissä

ajoin ennen harjoittelun alkua opiskelijaan yhteydessä ja toimitettiin ennakkomateriaalia, kun taas eräässä paikassa aloitettiin potilastyö ilman minkäänlaista perehdytystä. Eräs päivystyksen yksikkö toimitti tietoa heidän yleisimmistä potilasryhmistään sekä hoito-ohjeet, kuinka näitä ryhmiä heillä hoidetaan. Tästä heräsi ajatus, miten me voisimme kehittää ensihoidon harjoittelijoiden perehdytystä Helsingin pelastuslaitoksella. Keskustelimme siitä, miten ennen harjoittelun alkua toimitettava perehdytysmateriaali tukisi harjoittelupaikassa annettavaa henkilökohtaista perehdytystä. Tässä vaiheessa, syksyllä 2021 ajatuksena oli, että materiaali pitäisi sisältää käytännön asioiden lisäksi hoito-ohjeet ensihoidon yleisimmissä potilastapauksissa.

Opinnäyteprosessin suunnitelmavaiheen alettua lokakuussa 2021 huomasimme aiheen rajausta tehdessämme, että hoito-ohjeiden sisällyttäminen perehdytysoppaaseen olisi työmäärältään aivan liian suuri, joten päädyimme sisällyttämään oppaaseen ainoastaan käytännön asioita. Oppaan asiasisältöä kartoitimme yhdessä työn tilaajan edustajan kanssa. Suunnitelmavaiheen alussa esittelimme ideamme koulumme opinnäytetyön ohjaajalle ja saimme hyväksynnän aiheelle. Opinnäytetyöprosessi toteutettiin oikein aikataulun mukaisesti.

5 Opinnäytetyön tuotos

Toiminnallisen osuuden toteutusmuotona päädyttiin laatimaan opas virtuaalisessa muodossa. Opas luotiin Microsoft Sway-esitysgraafikkaohjelmaa käyttäen. Suurin osa Helsingin pelastuslaitoksen vuorokoulutusmateriaaleista on laadittu kyseistä ohjelmaa

käyttäen ja pyrkimyksenä oli laatia opas, joka ulkoasultaan olisi yhteneväinen Helsingin pelastuslaitoksen muun materiaalin kanssa. Saimme käyttöömmme Helsingin pelastuslaitoksen kuvapankin materiaalin. Kuvia käyttämällä onnistuimme mielestämme luomaan oppaan ulkoasusta mielenkiintoisen ja houkuttelevan. Lisäksi esitysmuodon käytettävyys eri laitteilla on yksinkertaista, joten opiskelija pystyy tarvittaessa tarkistamaan oppaasta asioita omalta puhelimeltaan harjoittelun aikana. Opas jaettiin rakenteellisesti aiheenmukaisiin osa-alueisiin, jotta tiedonhaku olisi mahdollisimman yksinkertaista.

Yhteistyökumppanin kanssa kartoitettiin kohdat, jotka oppaaseen sisällytettiin. Tarkoitus oli sisällyttää oppaaseen sellaisia asiakokonaisuuksia, joihin opiskelijan olisi hyvä tutustua ennen harjoittelua. Lisäksi lisäsimme oppaan loppuun palautelomakkeen, joka sisälsi kuusi kysymystä, jossa käytettiin Likert-asteikkoa sekä vapaa sana -osion. Palautteen pystyy antamaan omalla nimellä tai nimettömänä. Palautteen avulla Helsingin pelastuslaitos saa kerättyä tietoa opiskelijoiden harjoittelukokemuksista ja pystyy palautetta hyödyntäen kehittämään toimintaansa. Palaute ohjautuu suoraan pelastuslaitoksen opiskelijavastaavalle.

Oppaan sisältämät asiakokonaisuudet ovat toimintaympäristön/organisaation esittely, tarvittavat asemakohtaiset yhteystiedot, selvitys rokotussuojasta, työturvallisuus asemalla ja ensihoitotehtävillä, salassapitovelvollisuusasiat, henkilökohtaiset varusteet, harjoittelupaikan tarjoama suojavaatetus, suojautuminen ensihoitotehtävillä (esim. työmaat, liikenneonnettomuudet), toiminta tapaturmatilanteissa (esim. työtapaturma, veritapaturma), ohjeet sosiaalisen median käytöstä, ohjeet poissaoloista, laitoksen hoitoprotokollat sekä defusing-järjestelmä.

Oikeudet oppaan muokkaamiseen luovutettiin pelastuslaitoksen opiskelijavastaavalle. Näin oppaan tiedot saadaan pidettyä ajan tasalla ja uusien asiakokonaisuuksien lisääminen on mahdollista. Opiskelijalle lähetetään linkki oppaaseen ennen harjoittelun alkamista. Linkki toimitetaan muiden harjoittelumateriaalien yhteydessä.

6 Pohdinta

6.1 Eettisyys ja luotettavuus

Jo opintojemme alusta asti on ollut selvää, että eettinen osaaminen on olennainen osa sairaan- ja ensihoitajan ammattia ja jonkinasteinen eettinen pohdinta on aina läsnä myös päivittäisessä hoitotyössä. Sen vuoksi eettinen pohdinta ja hyvän etiikan noudattaminen ovat tuntuneet itsestäänselviltä ja tärkeiltä asioilta jo opinnäytetyöprosessin alkuvaiheesta. Hoitotyöhön liittyen tehdään myös paljon tutkimuksia ja tieteellisiä julkaisuja ja alalla on yleisesti sitouduttu noudattamaan hyviä tieteellisiä käytäntöjä. Opetus- ja kulttuuriministeriön asiantuntijaelin tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK) on yhteistyössä suomalaisen tiedeyhteisön kanssa tehnyt tutkimuseettisen ohjeen edistääkseen hyvää tieteellisestä käytäntöä. Hyvän tieteellisen käytännön noudattaminen on jokaisen tutkimuksen eettisen hyväksyttävyyden ja luotettavuuden perusta (Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa 2012: 6). Se on myös ohjannut opinnäytetyöprosessiamme sen alkutekijöistä asti.

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan laatimien ohjeiden mukaan tutkimuksessa tulee noudattaa, rehellisyyttä, huolellisuutta ja tarkkuutta. Tutkimukseen tulee soveltaa eettisesti kestäviä tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmiä, sekä noudattaa avoimuutta ja vastuullisuutta tuloksia julkistaessa. Muiden tutkijoiden työtä tulee myös kunnioittaa asianmukaisilla viittauksilla ja lähdemerkinnöillä. (Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa 2012: 6.)

Olemme arvioineet opinnäytetyön luotettavuutta ja eettisyyttä koko opinnäytetyöprosessin ajan tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeisiin peilaten. Koska opinnäytetyömme perustana oli kirjallisuuskatsaus, eikä prosessiin liittynyt ulkopuolisia osallistujia tai vaatinut erillisiä tutkimuslupia, koskivat eettiset ohjeet lähinnä tiedonhakua- ja käsitteilyä, sekä tulosten esittämistä ja muiden työn kunnioittamista. Olemme pyrkineet työssämme olemaan mahdollisimman objektiivisia tuomalla asiakokonaisuudet sellaisinaan esille, kuin ne on alkuperäislähteissä esitetty irrottamatta niitä asiakokonaisuuksista, ja jättämällä oman tulkintamme selkeästi erilleen pohdintaosioon. Olemme myös noudattaneet avoimuutta tuomalla opinnäytetyöprosessin menetelmien eri vaiheet tarkasti esille, jotta se oli mahdollisimman selkeä ja toistettavissa, mikä on oleellista työn luotettavuuden kannalta. Tiedonhaussa olemme käyttäneet luotettavia tietokantoja, kuten Cinahlia ja PubMedia, ja mahdollisimman tuoreita julkaisuja, jotta tieto olisi luotetta-

vaa ja ajantasaista. Suurin osa keräämästämme tutkimusaineistosta oli englanninkielistä. Tiedostimme työtä kirjoittaessamme, että opinnäytetyön luotettavuus saattaa kärsiä, mikäli olemme ymmärtäneet luetun tutkimusaineiston väärin. Tästä syystä kävimme yhdessä läpi englanninkielisen tutkimusaineiston ja varmistimme että olemme ymmärtäneet tekstin samalla tavalla. Parityöskentely on myös lisännyt työn luotettavuutta, kun kaikki tiedonhaku ja opinnäytetyöprosessin eri vaiheet ovat arvioitu kahden ihmisen toimesta. Muiden tutkijoiden työtä olemme kunnioittaneet merkitsemällä asianmukaisesti kaikki käytetyt viittaukset ja lähdemerkinnät. Mahdollisen plagioinnin ehkäisemiseksi työ on tarkastettu Turnitin- plagiointitunnistusjärjestelmällä ja sen tulos on arvioitu opinnäytetyönohjaajan toimesta.

6.2 Päätelmiä

Ensimmäinen opinnäytetyötämme ohjaava tutkimuskysymys oli ”mitä on hyvä perehdyttäminen?”. Perehdyttäminen on käsitteenä erittäin laaja ja pitää sisällään monia eri prosesseja ja käytäntöjä, joiden sisältö vaihtelee luonnollisesti organisaatiokohtaisesti hyvin paljon. Perehdyttäminen onkin hyvä ajatella prosessina. Työtehtävän laatu, organisaation tavoitteet ja yksilön ominaisuudet määrittelevät sen mikä on sopiva kesto perehdytykselle. Ensihoidon harjoittelut ovat pääasiassa 3–5 viikon mittaisia. On hankala arvioida, mikä on sopiva perehdyttämiseen käytetty aika, kun kyseessä on lyhyt työelämäharjoittelu. Toisaalta voidaan ajatella, että koko harjoittelu-aika on perehdytystä ja onnistuneen perehdytyksen ansiosta opiskelijalle jää myönteinen kuva Helsingin pelastuslaitoksesta organisaationa. Hoitoalalla on myös yleistä päätyä töihin opintojen loppuvaiheen harjoitteluyksikköön valmistumisen jälkeen, joten yksilöllisen perehdytyksen periaatteita noudattamalla voidaan opiskelijan sitouttaminen työyksikköön aloittaa jo harjoitteluvaiheessa. Tavoitteenamme oli, että oppaasta välittyy opiskelijalle myönteinen kuva organisaatiosta, sekä tunne että hänen tuloonsa on valmistauduttu. Näillä toiminilla voi olla vaikutusta siihen, että valmistunut opiskelija päätyy hakemaan töitä Helsingin pelastuslaitokselta, vaikka esimerkiksi elinkustannukset pääkaupunkiseudulla ovat muuta Suomea korkeammat.

Yksinään hyvä tai erinomainen perehdytysopas ei takaa, että koko prosessi olisi kunnossa. Opinnäytetyön aihetta miettiessämme koimme, että Helsingin pelastuslaitoksen ensihoito-opiskelijoiden perehdytysprosessissa on kehitettävää. Olemme mielestämme saaneet vietyä prosessia parempaan suuntaan laatimalla oppaan, jonka uskomme täyttävän opinnäytetyöllemme asettamamme tavoitteet. Opinnäytetyössämme olemme pääasiassa käyttäneet tutkimustietoa, mikä käsittelee perehdytystä työelämässä joh-tuen opiskelijoiden perehdytystä koskevan tutkimustiedon niukkuudesta. Opiskelijoiden

perehdytysprosessia suunnitellessa on syytä huomioida se, ettei perehdytysprosessi voi olla yhtä kattava kuin työelämässä, mutta sitäkin tärkeämpää on sisältö sekä se että tieto on ajankohtaista ja saatavilla yhdestä paikasta.

6.3 Tuotoksen tarkastelu

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli laatia perehdytysopas ensihoidon opiskelijoille, jotka tulevat suorittamaan työelämäharjoittelua Helsingin pelastuslaitokselle. Opas päätettiin toteuttaa sähköisessä muodossa. Syynä toteutusmuodon valinnalle oli oppaan helppo päivitettävyyden, mahdollisuus lähettää opas opiskelijalle jo hyvissä ajoin ennen harjoittelua sekä mahdollisuus antaa oppaan kautta palautetta harjoittelusta. Rakentava palaute auttaa Helsingin pelastuslaitosta kehittämään omaa toimintaansa ensihoidon harjoitteluihin liittyen. Opintoihimme sisältyvien työelämäharjoitteluiden aikana huomasimme miten suuri merkitys on sillä, miten opiskelijan tuloon on valmistauduttu ja minkälainen on ensimmäisten päivien perehdytys. Koimme että työnantajamme tarjoama perehdytys ensihoidon harjoittelijoille kaipaa päivitystä ja kehittämistä ajantasaisen tiedon ja riittävien ennakkotietojen suhteen. Ennen harjoittelua opiskelija on suorittanut perustason ensihoidon teoriaopinnot. Työelämäharjoittelun yhtenä tavoitteena on opitun teorian soveltaminen käytännössä. Etenkin ensimmäisinä harjoittelupäivinä opiskelija altistuu suurelle määrälle uutta tietoa. Tuottamalla oppaan, johon opiskelija on voinut tutustua ennakkoon, pyrimme keventämään uuden tiedon määrää ja sitä kautta lieventämään tiedollista kuormitusta. Eklundin (2018: 49) mukaan liiallinen henkilön kokemus ärsykkeiden määrää voi johtaa suorituskyvyn laskemiseen. Liiallinen stressi voi vaikeuttaa uuden oppimista ja opiskelijan ongelmanratkaisu- ja päätöksentekokyky saattavat heikentyä.

Hyvä perehdytysmateriaali on ajantasainen, strukturoitu ja se on suunniteltu käyttäjän tarpeet huomioiden. Sen käytettävyys pitää olla helppoa ja yksinkertaista ja käyttäjän pitää saada materiaalista konkreettista hyötyä työelämäänsä (Ojala 2021: 31). Opiskelijan perehdytysopasta laatiessamme työtämme ohjasi tutkimuskysymyksemme: ”Minkälainen on hyvä perehdytysmateriaali?” Pyrkimyksenä oli laatia materiaalista sellainen, että opiskelijalla olisi jo ennen harjoittelun alkua mahdollisimman hyvä käsitys harjoittelun käytännön asioista, joita olemme eritelleet kappaleessa viisi. Tarkoituksena oli myös koota yhteen kaikki se informaatio, mitä harjoitteluun tuleva opiskelija saattaa tarvita, joten opas toimii myös muistilistana. Oppaasta pyrittiin luomaan käyttökokemukseltaan helppo ja visuaalisesti mielenkiintoa herättävä. Saimme käyttöömme Helsingin pelastuslaitoksen kuvapankin materiaalin. Kuvapankki on tarkoitettu laitoksen henkilös-

tön koulutuksellisiin tarpeisiin ja näitä laadukkaita kuvia käyttämällä saimme luotua oppaastamme mielenkiintoa herättävän. Oppaan käytettävyyttä suunnitellessamme meille oli tärkeää, että käyttö matkapuhelimella olisi mahdollisimman sujuvaa, ja tämä vaikutti eniten siihen, miksi päädyimme käyttämään Sway-esitysgraafikkaohjelmaa. Kyseinen ohjelma oli puhelimella selattaessa huomattavasti helppokäyttöisempi kuin esimerkiksi Microsoft Powerpoint.

Mielestämme onnistuimme luomaan oppaasta tavoitteiden mukaisen. Oppaan selaaminen on yksinkertaista ja osiot on jaettu mielekkäästi siten että yksittäisen tiedon löytäminen on helppoa. Vapamuotoista palautetta käytettävyydestä on kerätty tilaajalta, kollegoilta sekä opiskelijakavereilta. Saatu palaute on ollut positiivista. Tiedostamme myös sen, että käyttöönoton jälkeen kehitettäviä asioita voi nousta esiin, kun harjoitteluun tulevat opiskelijat käyttävät opasta.

6.4 Opinnäytetyön hyödyntäminen

Opinnäytetyön raportti palvelee hoitoalan ihmisiä, jotka ovat mahdollisesti suunnittelemassa tai kehittämässä opiskelijoiden perehdytysprosessia omassa työyksikössään. Tutkimustieto on pääasiassa terveydenhoitoon liittyvää, mutta raportissa käytetty kirjallisuus käsittelee perehdyttämisen teoriaa ja siitä voi olla hyötyä minkä tahansa alan opiskelijoiden perehdyttämisen suunnittelussa. Työnantajamme Helsingin pelastuslaitos voi hyödyntää raporttia kehittämään ensihoito-opiskelijoiden perehdytystä. Esimerkiksi voitaisiin laatia perehdytysuunnitelma ja sitä kautta lähteä kehittämään yksilöllisempää perehdytysprosessia. Vaihtoehtoisesti laitos voisi tilata seuraavilta ensihoidon AMK opiskelijoilta toiminnallisen opinnäytetyön, joka lähtisi viemään prosessia eteenpäin tämän raportin pohjalta.

Raportista hyötyvät opiskelijat, jotka mahdollisesti toteuttavat perehdytykseen liittyvän toiminnallisen opinnäytetyön. Raportin tutkimustieto on alle 10 vuotta vanhaa. Kirjallinen tieto on paikoitellen vanhempaa, mutta olemme pyrkineet käyttämään mahdollisimman tuoretta kirjallisuutta. Raportin rakenne pyrkii noudattamaan Metropolian toiminnallisen opinnäytetyön rakennetta mahdollisimman tarkasti, joten tulevat opiskelijat voivat käyttää työtämme esimerkkinä omissa opinnäytetöissään.

6.5 Tuotoksen hyödyntäminen

Virtuaalinen perehdytysopas tullaan lähettämään jokaiselle ensihoidon harjoitteluun tulevalle opiskelijalle ennen harjoittelun alkua. Tilaaajan päätettäväksi jää mikä on sopiva

aika lähettää opiskelijalle linkki oppaaseen. Opas on tarkoitettu opiskelijan käyttöön koko harjoittelun ajan ja sieltä on helppoa tarkistaa asioita kuten esimerkiksi lähimmän esihenkilön yhteystiedot poissaolotapauksessa. Loppupalautteen avulla tilaaja pystyy kehittämään opiskelijoiden harjoittelujakson sisältöä. Tuotoksen esitysmuoto on Helsingin pelastuslaitoksen linjan mukainen ja sen jatkoksi on helppo lähteä kehittämään opiskelijoiden perehdytysprosessia virtuaalisessa muodossa.

6.6 Ammatillinen kasvu

Jatkuva kehittäminen ja oma ammatillinen kehittyminen on olennainen osa sairaan- ja ensihoitajan työtä. Suomen ensihoitoalan liitto ry:n palkitsevat vuoden ensihoitajat korostavatkin laatimissaan ensihoitoalan eettisissä ohjeissa oman osaamisen jatkuvan kehittämisen merkitystä ammattivalmiuksien ylläpitämiseksi, sekä ymmärrystä ammat- tiin opiskelevien perehdyttämisen tärkeydestä ja laadukkaaseen ohjaukseen sitoutumi- sesta. (Ekman ym.)

Oman ammatillisen kasvun kannalta opinnäytetyön tekeminen on ollut merkittävä pro- sessi. Yleiseltä kannalta tieteellisten julkaisujen hakuprosessi ja strukturoitu tiedon kä- sittely antavat hyvät eväät tulevaisuudessa kehittää omaa osaamista näyttöön perustu- vaan tietoon pohjaten. Aiheen kannalta, sen merkitys korostuu meille myös perehdyttä- jinä, sillä olemme toimineet työssämme aiemmin opiskelijaohjaajina ja tulemme myös tulevaisuudessa toimimaan. Oma ammatillinen kasvu ja hoitotyön osaamisen kehittä- minen on myös jokaisen hoitotyön työntekijän vastuulla, eikä ainoastaan organisaation johdon. Koemme, että opinnäytetyöprosessi on antanut hyvä alun kehittää itseämme perehdyttäjinä, sekä työyhteisömme perehdytysprosessia. Ensihoidossa toimiminen edellyttää myös jatkuvaa oppimista ja osaamisen kehittämistä vielä opinnoista valmis- tumisen jälkeenkin. Tämä opinnäytetyöprosessi on antanut eväitä siihen, millaisiin asi- oihin sitä voi jatkossa kiinnittää huomiota ollessamme myös itse perehtyjän roolissa.

6.7 Kehittämisehdotukset

Jäimme kaipaamaan tutkimustietoa hoitoalan opiskelijoiden perehtymisestä työelämä- harjoitteluissa. Ottaen huomioon kuinka suuri määrä opiskelijoita suorittaa harjoittelun vuosittain olisi tutkimuksen toteuttaminen esimerkiksi määrällisin menetelmin miele- käästä. Mielenkiintoisia tutkimusaiheita olisi esimerkiksi perehdytyksen vaikutus harjoit- telukokemukseen, perehdytyksen laadunarviointi, perehdytyksen vaikutus motivaati- oon, vaikutukset valmistumisen jälkeiseen työllistymiseen ja opiskelijan kokeman stres- sin määrä työelämäharjoitteluissa. Hoitoalalla on työntekijäpula, sairaanhoitajista on

pulaa koko Suomessa, vaikkakin ensihoitajien tarve ei ole yhtä suuri (Ammattibarometri 2021). On todennäköistä, että vastavalmistunut ensihoitaja työllistyy sairaalaan, jos työpaikkaa ensihoidossa ei ole tarjolla. Todennäköisesti eri hoitoalan yksiköt hyötyisivät opiskelijoiden perehdytystä koskevasta tutkimuksesta. Tutkimuksesta voisi olla hyötyä yksikön oman perehdytysprosessin suunnittelussa ja kehittämisessä. Tämä voisi vaikuttaa myönteisesti opiskelijan halukkuuteen työskennellä kyseisessä yksikössä valmistumisen jälkeen.

Lähteet

Ahokas, Laura - Mäkeläinen, Jukka 2013. Perehdyttäminen ja työnopastus - Ennakoivaa työsuojelua. <https://ttk.fi/oppaat_ja_ohjeet/digijulkaisut/perehdyttaminen_ja_tyonopastus_-_ennakoivaa_tyosuojelua>. Viitattu 1.12.2021.

Ammattibarometri 2021. Työllistymisen näkymät eri ammateissa. 3221 - Sairaanhoidtaja ja terveydenhoitaja. <<https://www.ammattibarometri.fi/kartta2.asp?vuosi=21ii&ammattikoodi=3221&kieli=fi>>. Viitattu 28.3.2022.

Anglin, Lorraine & Sanchez, Mara & Butterfield, Rita & Rana, Rachel & Everett Christine M & Morgan, Perri 2021. Emerging practices in onboarding programs for PAs: Strategies for onboarding. *Journal of the American Academy of PAs* 34(1). 32-38.

Baker, Bethany & DiPiro, Joseph T. 2019. Evaluation of a Structured Onboarding Process and Tool for Faculty Members in a School of Pharmacy. *American journal of pharmaceutical education* 83(6). 7100.

Cable, Daniel & Gino, Francesca & Staats, Bradley 2013. Reinventing Employee Onboarding. *MIT Sloan Management Review* 54(3). 22-29.

Eklund, Annina 2018. Tervetuloa meille! Uuden työntekijän perehdytys. Grano Oy, Helsinki 2018.

Ekman, Simo & Kauppinen, Sanna & Palviainen, Jan-Erik & Purhonen, Matti & Saikko, Simo & Sederholm, Heikki & Seppälä, Juhani & Törrönen, Kari. Ensihoitoalan eettiset ohjeet. Suomen Ensihoitoalan Liitto ry. <https://sehl.fi/ensihoito/ensihoitoalan_eettiset_ohjeet/>. Viitattu 5.3.2022.

Helsingin pelastuslaitoksen ensihoito 2021. <<https://www.hel.fi/pela/fi/ensihoito/Helsingin+pelastuslaitoksen+ensihoito/>>. Viitattu 1.12.2021.

Kammeyer-Mueller, John & Rubenstein, Alex & Song, Zhaoli 2013. Support, Undermining, and Newcomer Socialization: Fitting in During the First 90 Days. *Academy of Management Journal* 56(4). 1104-1124.

Kjelin, Eija & Kuusisto, Pia-Christina 2003. Tulokkaasta tuloksetekijäksi. Talentum Media Oy.

Kuisma, Markku & Holmström, Peter & Nurmi, Jouni & Porthan, Kari & Taskinen, Tuomas 2018. Ensihoito. Helsinki. Sanoma Pro Oy.

Kupias, Päivi & Peltola, Raija 2009. Perehdyttämisen pelikentällä. Oy Yliopistokustannus, HYY Yhtymä.

Kurnat-Thoma, Emma & Ganger, Mary & Peterson, Kelly 2017. Reducing Annual Hospital and Registered Nurse Staff Turnover—A 10-Element Onboarding Program Intervention. *SAGE Open Nursing* 3. 1-13.

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 1994/785. Annettu Helsingissä 17.8.1992. <<https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19920785>>. Viitattu 2.12.2021.

Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 1994/559. Annettu Helsingissä 28.6.1994. <<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19940559#L3P17>>. Viitattu 2.12.2021.

Lampinen, Mari 2019. Onnistuneen perehdytyksen avaimia. Onnistuneen perehdytyksen avaintekijät. Osaamisen paikka. <<https://osaamisenpaikka.fi/3737-2/>>. Viitattu 16.2.2022.

Niela-Vilén, Hannakaisa & Hamari, Lotta 2016. Kirjallisuuskatsauksen vaiheet. Teoksessa Stolt, Minna & Axelin, Anna & Suhonen, Riitta (toim.) Kirjallisuuskatsaus hoitotieteissä. Turku: Turun yliopisto. 23-34.

Ojala, Tiina 2021. E-perehdytysmateriaali sisätautien osastolle. Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö. Sosiaali- ja terveysalan kehittäminen ja johtaminen. Hämeenlinnan korkeakoulukeskus.

Potilasturvallisuusopas 2011. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. <<https://thl.fi/documents/10531/104871/Opas%202011%2015.pdf>>. Viitattu 1.12.2021.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ensihoitopalvelusta 585/2017. Annettu Helsingissä 24.8.2017. <<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170585#Pidm45237816670496>> Viitattu 3.12.2021

Stolt, Minna & Axelin, Anna & Suhonen, Riitta 2016. Erilaiset Kirjallisuuskatsaukset. Teoksessa Stolt, Minna & Axelin, Anna & Suhonen, Riitta (toim.) Kirjallisuuskatsaus hoitotieteissä. Turku: Turun yliopisto. 7-22.

Sulosaari, Virpi & Kajander-Unkuri, Satu 2016. Integroitu kirjallisuuskatsaus. Teoksessa Stolt, Minna & Axelin, Anna & Suhonen, Riitta (toim.) Kirjallisuuskatsaus hoitotieteissä. Turku: Turun yliopisto. 107-117.

Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa 2013. Tutkimuseettinen neuvottelukunta. <<https://tenk.fi/fi/ohjeet-ja-aineistot/HTK-ohje-2012>>. Viitattu 4.12.2021

Tuomi, Jouni & Sarajarvi, Anneli 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki 2018.

Työhyvinvointi ja työkyky. Perehdyttäjän TOP 10 -muistilista. Työterveyslaitos. <<https://www.ttl.fi/teemat/tyohyvinvointi-ja-tyokyky/tyoura/tyouralle-kiinnittyminen/perehdyttajan-top-10-muistilista>>. Viitattu 16.2.2022.

Työterveyslaitos. Työturvallisuus ehkäisee tapaturmia. <<https://www.ttl.fi/perehdytys-tyohyvinvointiin-tyoterveyteen-ja-tyoturvallisuuteen/tyoturvallisuus-ehkaisee-tapaturmia/>>. Viitattu 1.12.2021.

Työturvallisuus ja työsuojelu 2019. Työturvallisuuskeskus. <https://ttk.fi/files/7028/TTK_Tyoturvallisuus_ja_tyosuojelu_WEB_LINKIT.pdf>. Viitattu 15.1.2022.

Työturvallisuuslaki 738/2002. Annettu Helsingissä 23.8.2002. <<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020738#L2P14>>. Viitattu 1.12.2021.

Työturvallisuuden perusteet. Turvallisessa työympäristössä ja toimivassa työyhteisössä voidaan hyvin. Työturvallisuus ja työsuojelu. Työturvallisuuskeskus. <https://ttk.fi/tyoturvallisuus_ja_tyosuojelu/tyoturvallisuuden_perusteet#66685632>. Viitattu 1.12.2021

Oppivainen, Olli 2020. Opinnäytetyön raportointiopas. Helsinki: Kaarikustantamo.

Pitkänen, Niina 2010. Puheviestinnän pro gradu -tutkielma. Viestintätieteiden laitos. Jyväskylän yliopisto.

Valvira 2018. Salassapito- ja vaitiolovelvollisuus. Päivitetty 16.11.2018. <https://www.valvira.fi/terveydenhuolto/hyva-ammatinharjoittaminen/salassapito/salassapito_ja_vaitiolovelvollisuus> Viitattu 2.12.2

Vilkkä, Hanna & Airaksinen, Tiina 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Warren-James, Matthew & Hanson, Julie & Flanagan, Belinda & Katsikitis, Mary & Lord, Bill 2021. Paramedic students' experiences of stress whilst undertaking ambulance placements — An integrative review. Australasian Emergency Care, Volume 24, Issue 4, 2021, Pages 296-301.

Tietokanta	Hakusana, hakusan-yhdistelmät	Valinta- ja pois-sulkukriteerit	Osumien määrä (kpl)	Valinta otsikon perusteella (kpl)	Valinta tiivistelmän perusteella (kpl)	Lopullinen valinta koko tekstin perusteella (kpl)
Finlex, lainsäädäntöhaku	työturvallisuus*		85	1	0	0
Finlex, lainsäädäntöhaku	salassapitovelvollisuus+potilas*		5	2	0	0
Finlex, lainsäädäntöhaku	ensihoitopalvelu*		7	1	0	0
Finna.fi	perehdytysopas+ensihoito		54	3	0	0
PubMed	onboarding AND tool AND evaluation	vuodet 2012-2022,	7	2	2	1

		vain koko teksti				
PubMed	onboarding AND programs AND practices	vuodet 2012-2022, vain koko teksti	72	11	5	1
Cinahl Complete	onboarding program AND nurse	vuodet 2016-2022	30	4	2	1

Tutkimusartikkeli	Kohderyhmä	Julkaisu- maa ja vuosi	Tutkimuksen tarkoitus	Tutkimus- ja aineis- tonkeru- umenetelmät	Tulokset suhteessa opinnäytetyön tutki- muskysymyksiin
Warren-James, Matthew & Hanson, Julie & Flanagan, Belinda & Katsikitis, Mary & Lord, Bill Paramedic students' experiences of stress whilst undertaking ambulance placements — An integrative review	Ensihoidon opiskelijat	Australia 2021 Alkuperäistutkimuksista 2 oli Australiasta, 2 Iso-Britanniasta, 1 Etelä-Afrikasta.	Tunnistaa kuvailla ja arvioida tekijöitä, jotka aiheuttavat stressiä ensihoitajaopiskelijoille harjoitteluisia.	Integroitu kirjallisuuskatsaus, jossa mukana 3 laadullista ja 2 määrällistä tutkimusta. Määrällisissä tutkimuksissa oli yht. 173 vastaajaa. Laadullisissa tutkimuksissa 358 vastaajaa.	Hyvä perehdyttäminen ja opiskelijoiden stressitekijöiden huomiointi perehdytyksessä.
Kurnat-Thoma, Emma & Ganger, Mary & Peterson, Kelly Reducing Annual Hospital and Registered Nurse Staff Turnover— A 10-Element Onboarding Program Intervention	Sairaanhoidajat	Yhdysvallat, 2017.	Lähteille sairaanhoidajille suoritettavan lähtökyselyn perusteella tunnistettiin ongelmia ja luotiin perehdytysprosessi sen pohjalta, joka vähensi työntekijöiden vaihtuvuutta.	Laadullinen haastattelututkimus, seurattu myös sairaalan työntekijätilastoja. Otantaa ei ilmoitettu.	Hyvän perehdytysprosessin vaikutus työntekijöiden pysyvyyteen.
Kammeyer-Mueller, John & Rubenstein, Alex & Song, Zhaoli Support, Undermining, and Newcomer Socialization: Fitting in During the First 90 Days.	Yliopiston työntekijät	Yhdysvallat, 2013.	Miten ensimmäisten kuukausien aikana saatu tuki vaikuttaa työn tuloksiin ja sitoutumiseen.	Määrällinen tutkimus, jossa 264 uutta työntekijää vastasi kyselytutkimukseen viikottain kolmen kuukauden aikana.	Opiskelijan saaman tuen vaikutus perehdytysprosessin aikana.
Cable, Daniel & Gino, Francesca & Staats, Bradley Reinventing Employee Onboarding. MIT Sloan Management Review	Teknologiayrityksen työntekijät	Yhdysvallat 2013	Miten uusien työntekijöiden perehdytysprosessia voidaan parantaa.	Laadullinen tutkimus, jossa 605 henkilöä jaettiin kolmeen ryhmään. Jokaiselle ryhmälle erilainen perehdytyskokemus ensimmäisenä päivänä, jota he arvioivat.	Hyvä perehdyttäminen ja onnistuneen yksilöllisen perehdytyksen positiivinen vaikutus.
Baker, Bethany & DiPiro, Joseph T. Evaluation of a Structured Onboarding Process and Tool for Faculty Members in a School of Pharmacy	Farmakologisen tiedekunnan työntekijät	Yhdysvallat 2019	Strukturoidun perehdytysprosessia ja arvioida sen tuloksia.	Laadullinen haastattelututkimus, jossa haastateltu viittätoista farmakologisen tiedekunnan työntekijää	Strukturoidun perehdytysmateriaalin toimittaminen ennen perehdytystä lisäsi tyytyväisyyttä perehdytysprosessiin.
Anglin, Lorraine & Sanchez, Mara & Butterfield, Rita & Rana, Rachel & Everett	Lääkärit ja hoitajat	Yhdysvallat 2021	Hyvien perehdyttämiskäytäntöjen tutkiminen	Laadullinen haastattelututkimus, jossa haastateltiin kolmeatoista eri terveydenhuollonorgani-	Tutkimuksen perusteella löydettiin 7 eri hyvää perehdyttämisen käytäntöä ja menetelmää.

Christine M & Morgan, Perri Emerging practices in onboarding programs for PAs: Strategies for onboarding. Journal of the American Academy of PAs 34(1)				saation perehdytysprosessista vastaavia henkilöitä.	
Pitkänen Niina Perehdyttäminen viestintäilmiönä: Perehdyttämisestä perehdyttämis- ja perehdytymisprosessiin	Perehdyttämiseen liittyvät ryhmät yleisesti	Suomi 2010	Tutkia minkälainen ilmiö perehdyttäminen on	Kirjallisuuskatsaus, jossa mukana laadullinen tutkimus. Laadullisessa tutkimuksessa haastateltu viittä perehdyttämisen asiantuntijaa.	Perehdyttäminen on kaksisuuntainen prosessi, jossa tieto vaihdetaan molempiin suuntiin.